

STORTINGET

Innst. 410 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Dokument 8:130 S (2023–2024)

Innstilling fra finanskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Ingrid Fiskaa om å tette skattehull

Til Stortinget

1. Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre et regelverk mot uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land (hybride arrangementer), som overskuddsflytting.
- Stortinget ber regjeringen igangsette en ny avgrenset skatteutredning som vurderer konsekvensene av at de multinasjonale teknologiselskapene betaler vesentlig mindre skatt enn norske aktører, som skal gi anbefalinger for nasjonal skattlegging av teknologiselskapene og ytterligere nasjonale tiltak mot overskuddsflytting samt foreslå tiltak for å gi kontrollmyndighetene, forskere og offentligheten tilgang på informasjon om multinasjonale selskaper.
- Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne de private holdingselskapene fra fritaksmetoden for å unngå at de store eierne kan slippe å betale skatt ved å etablere et lite selskap og ta ut utbytte skattefritt. Dette kan blant annet gjøres ved å innføre kriterier for fritaksmetoden, for eksempel at holdingselskapet skal identifiseres med eier eller aktiv konsernledelse og egne ansatte, adskilt fra eierens interesser.
- Stortinget ber regjeringen utrede realisasjonsbeskatning av arv og gaver og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.
- Stortinget ber regjeringen utrede et uttrykkelig unntak fra taushetsplikten i skattelovgivningen for skatterådgivning og legge frem et forslag om dette i løpet av 2024.
- Stortinget ber regjeringen ta nødvendige grep, inkludert å fremme eventuelle nødvendige lovforslag, for å inkludere faktisk skattebetaling i anskaffelsesregelverket, og sette som forutsetning at for å kunne delta i en anbudsprosess må et selskap rapportere om hvor mye skatt selskapet har betalt de siste årene, og rapportere omsetning, reelle eiere og kostnadsstruktur.
- Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å stille krav om eierskapsinformasjon og løpende informasjon ved eierskifte, i konsesjoner og offentlige anskaffelser.
- Stortinget ber regjeringen evaluere hvordan rentebegrensingsreglene har fungert, i tråd med skatteutvalgets anbefalinger. Evalueringen skal inkludere skattemyndighetenes erfaringer og administrative kostnader knyttet til å skulle kontrollere unntaksbestemmelsen i praksis.
- Stortinget ber regjeringen i løpet av 2024 fremme forslag om å forbedre regelverket for å sikre at utenlandske aksjonærer ikke betaler mindre kildeskatt enn de skal.
- Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 legge frem forslag om å utvide kildeskatt på royalties, renter og leiebetalinger. Både avgrensningen til nærstående foretak og avgrensningen til lavskatteland må oppheves.

11. Stortinget ber regjeringen stå i spissen for en sterk rammekonvensjon på skatt i FN og bruke sin rolle i den pågående arbeidsgruppen for å støtte utviklingslands perspektiver.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

2. Komiteens merknader

2.1 Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Egil Knutsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Nils Kristen Sandtrøen, Maria Aasen-Svensrud og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Tina Bru, Mahmoud Farahmand, Heidi Nordby Lunde og Helge Orten, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud, Ole André Myhrvold og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi og Roy Steffensen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Marie Sneve Martinussen, fra Venstre, Sveinung Rotevatn, fra Miljøpartiet De Grønne, Lan Marie Nguyen Berg, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til finansministerens uttalelse om representantforslaget i brev av 25. april 2024. Brevet følger vedlagt denne innstillingen.

Komiteen viser til departementets utfyllende svar til de elleve forslagene til endringer i skattesystemet for å forhindre skatteflukt og tette skattehull.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at større endringer i skattesystemet som hovedregel bør gjøres ut fra en helhetlig vurdering der virkningene av skatteendringene kan sees i sammenheng. Siden skattereformen i 1992 har det vært tradisjon for at større endringer i skattesystemet gjøres gjennom brede forlik i Stortinget. Skatteutvalget, som ble utnevnt av regjeringen Solberg og videreført av regjeringen Støre, la frem NOU 2022:20 i desember 2022. Det skulle danne grunnlaget for en bred og helhetlig gjennomgang av skattesystemet i Stortinget. Disse medlemmer mener det er svært uheldig at dagens regjering ikke vil fremme en stortingsmelding som oppfølging av Skatteutvalgets arbeid, og at Stortinget dermed ikke får muligheten til en bred gjennomgang av skattesystemet. En slik gjennomgang kunne bidratt til at eventuelle endringer ble gjort på en grundig og forutsigbar måte, som kunne stått seg over tid og gitt økt forutsigbarhet for folk og næringsliv. Disse medlemmer merker seg at regjeringen, med støtte fra Sosialistisk Venstreparti, har økt skattene for

norsk næringsliv betydelig og gjort det mindre attraktivt å investere i norske bedrifter og arbeidsplasser. Skatte- og avgiftsendringene har vært gjennomført stykkevis og delt, og i noen tilfeller med tilbakevirkende kraft. Konsekvensen er økt uforutsigbarhet for næringslivet og dermed økt risiko, med de negative effektene det vil kunne ha for investeringer i norske bedrifter og arbeidsplasser.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke at større endringer i skattesystemet bør gjøres ut fra grundige prosesser og en helhetlig vurdering, som ivaretar de grunnleggende prinsippene i skattesystemet og legger til rette for økt verdiskaping og et bærekraftig skattegrunnlag. Disse medlemmer støtter ikke de forslagene som fremmes i dette representantforslaget, og det vises for øvrig til merknadene under de forskjellige forslagene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener det er viktig å tette eventuelle hull i skattesystemet og sikre et reelt progressivt skattesystem. Disse medlemmer peker på at skatteunngåelse, skatteflukt og skatteparadis fører til store økonomiske tap for Norge og andre land og undergraver tilliten til skattesystemet. Disse medlemmer mener at det er grunnleggende viktig prinsipp for skattesystemet at de som har mest, må bidra mest, og det er særlig viktig for å løse de store utfordringene vi vil stå overfor framover.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at forslagene og premissene for disse har som mål å ytterligere øke skattebelastningen på både næringsdrift og husholdninger. Disse medlemmer viser til at forslagsstillerne gjennom to og et halvt år som budsjettmessig støtteparti for Arbeiderpartiet og Senterpartiet har medvirket til både økte og nye skatter, med innretninger som åpenbart har forverret rammebetingelsene for næringsetablering og -drift i Norge vesentlig.

Disse medlemmer mener dette er feil vei å gå. Husholdninger trenger fremover lavere skatter og avgifter for å sikre økonomisk trygghet for familiene og som et bidrag til lavere prisstigning og derved lavere press på rentene. Næringslivet trenger nå, etter to og et halvt år med uforutsigbare rammevilkår, økte skatter og avgifter som innføres også med tilbakevirkende kraft, lettelsener og først og fremst gjenoppretting av forutsigbarhet i rammevilkårene for næringsvirksomhet i Norge.

Ingen av de fremsatte forslagene bidrar til dette, og forslagene bør derfor etter disse medlemmers syn ikke vedtas.

2.2 Forslag vedrørende utfordringer med flytting av overskudd til skatteparadis og lavskatteland

Komiteen viser til at uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land er en utfordring for skattesystemene generelt. Internasjonalt samarbeid og koordinerte, globale løsninger er nødvendig for en effektiv og rettferdig løsning av disse utfordringene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at det internasjonale arbeidet for bekjempelse av uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land er høyt prioritert av regjeringen, og at både denne og tidligere regjeringer har vært delaktig i flere internasjonale prosjekter for å tette skattehull og bekjempe overskuddsflytting, slik som for eksempel Inclusive Framework (IF) som ble opprettet for å bidra til å gjennomføre tiltakene fra OECDs BEPS-prosjekt (Base Erosion and Profit Shifting). Flertallet viser til at innføringen av supplementingsskatteloven (Innst. 159 L (2023–2024)) er et eksempel på et tiltak som er en konsekvens av oppfølgingen av arbeidet for rett beskatning av internasjonale selskap.

Flertallet er videre enig med forslagsstillerne i at utfordringen med at multinasjonale konsern kan utnytte forskjeller i nasjonale skattesystemer og det internasjonale skatterammeverket til å unndra skatt og flytte overskudd til lavskatteland, må bekjempes.

Flertallet ber regjeringen videreføre arbeidet med et felles internasjonalt regelverk som kan motvirke uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land, og kontinuerlig vurdere tiltak som kan styrke regelverket og motvirke overskuddsflytting.

Flertallet mener videre at internasjonalt samarbeid er den mest effektive måten å videreutvikle regelverket på slik at skattemyndighetene og andre kan få tilgang til nødvendige opplysninger om multinasjonale selskapers virksomhet.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, mener uheldige konsekvenser av hybride arrangementer mv. best motvirkes gjennom internasjonalt samarbeid og globale målrettede løsninger, heller enn et generelt nasjonalt regelverk. Dette flertallet mener det er lite hensiktsmessig å utrede ensidige norske tiltak for å skattlegge enkeltbransjer hardere, slik forslagsstillerne foreslår. Dette flertallet er enig med departementet i at disse utfordringene best løses i samarbeid med andre land, hvor man finner omforente løsninger som får bred implementering.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at den vanligste metoden for overskuddsflytting i dag er gjennom det som kalles «hybride arrangementer». Dette innebærer at en eier utnytter ulikheten i skattesystemene på tvers av land for å unngå å betale skatt, og utvikles gjerne av skatteparadis. Disse medlemmer viser til at de store teknologiselskapene er konkrete eksempler på selskaper som i dag unngår skatt gjennom overskuddsflytting, som man må skattlegge bedre.

Disse medlemmer viser til at et enkelt grep Norge kan gjøre for å motvirke overskuddsflytting, er å implementere Action 2, som er et av OECDs BEPS-prosjekt. Disse medlemmer mener det er viktig at arbeidet med dette prioriteres.

Disse medlemmer viser til at det også finnes mange gode tiltak for å motvirke overskuddsflytting i EUs Anti-Tax Avoidance Directive, og at disse tiltakene også bør innføres i Norge.

Disse medlemmer viser til at både England og Tyskland har innført nasjonale regelverk for å adressere overskuddsflytting, i tillegg til å innføre multinasjonale tiltak. Disse medlemmer mener Norge bør vurdere å gjøre det samme.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre et regelverk mot uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land (hybride arrangementer), som overskuddsflytting.»

«Stortinget ber regjeringen igangsette en ny avgrenset skatteutredning som vurderer konsekvensene av at de multinasjonale teknologiselskapene betaler vesentlig mindre skatt enn norske aktører, som skal gi anbefalinger for nasjonal skattlegging av teknologiselskapene og ytterligere nasjonale tiltak mot overskuddsflytting samt foreslå tiltak for å gi kontrollmyndighetene, forskere og offentligheten tilgang på informasjon om multinasjonale selskaper.»

2.3 Forslag om private holdingselskaper og fritaksmetoden

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, viser til at fritaksmetoden og dens funksjon i skattesystemet har blitt diskutert i den offentlige debatten i de senere år. Flertallet viser til at en sentral problemstilling har vært om aksjonærer som eier aksjer indirekte gjennom såkalte private holdingselskap, nyter godt av en urimelig skattemessig fordel. Disse aksjonærene kan velge å reinvestere eller spare overskudd

uten å betale skatt på aksjeinntekter, så lenge overskuddet holdes tilbake i selskapssektoren.

Flertallet viser til at Skatteutvalget drøftet spørsmålet om beskatning av «latent aksjeinntekt» i NOU 2022:20 punkt 8.5.6 flg., der det fremholdes at forhold som skaper utilsiktede fordeler ved å utsette skatt på aksjeinntekter, bør løses gjennom tiltak som mest mulig direkte motvirker de identifiserte forholdene.

Flertallet viser videre til Skatteutvalgets uttalelse om forslaget fra Tax Justice Network Norway om at inntekter i personlig eide holdingselskap skal behandles som om inntekten tilfalt aksjonæren personlig, der de skriver at det blir krevende og komplisert å finne en hensiktsmessig utforming av et slikt forslag.

Flertallet viser til at som regelverkstiltak har utvalget blant annet pekt på behovet for innstramminger i reglene om utflyttingsskatt for personer og reglene for privat konsum i selskap. Flertallet viser til endringer som er vedtatt og foreslått knyttet til utflyttingsskatt, og arbeidet som foregår knyttet til reglene for privat konsum i selskap.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at fritaksmetoden har en viktig funksjon for å unngå kjedebeskatning. Samtidig legger modellen til rette for at utbytte og aksjegevinster i et selskap ikke kommer til beskatning på selskapets hånd, men beskattes når midlene tas ut av selskapet. Tilsvarende tap gis heller ikke fradragsrett i selskapet. Det betyr at midler som beholdes i selskapet, i sin helhet kan benyttes til reinvestering og utvikling av nye og eksisterende prosjekter. Disse medlemmer mener det er viktig å videreføre fritaksmetoden for å sikre forutsigbarhet og unngå kjedebeskatning, og at fritaksmetoden bidrar til å sikre kapital til nye investeringer innenfor selskapsstrukturen. Disse medlemmer merker seg at også Skatteutvalget anbefaler å videreføre fritaksmetoden.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at andre problematiske sider ved fritaksmetoden kan være at utenlandske selskaper gjennom fritaksmetoden kan unngå kildeskatt ved å selge til norske aksjonærer før utbytteutdeling og kjøpe tilbake etterpå. Dermed får de et vederlag for aksjene som tar hensyn til at de norske aksjonærer ikke betaler skatt av utbyttet. Fast eiendom kan også selges gjennom aksjeselskap innenfor fritaksmetoden. Store deler av prisstigningen på fast eiendom unngår dermed beskatning. I tillegg er det også mulig å organisere et konsern på en slik måte at et selskap utenfor fritaksmetoden eies av et selskap innenfor fritaksmetoden. I så fall kan selskapet innenfor fritaksmetoden selges uten gevinstbeskatning,

og ved tap kan selskapet utenfor fritaksmetoden selges, og kun tap føres til fradrag. Disse medlemmer mener det er viktig at departementet jobber videre med å adressere disse problemstillingene.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne de private holdingselskapene fra fritaksmetoden for å unngå at de store eierne kan slippe å betale skatt ved å etablere et lite selskap og ta ut utbytte skattefritt. Dette kan blant annet gjøres ved å innføre kriterier for fritaksmetoden, for eksempel slik at holdingselskapet skal identifiseres med sine eiere.»

2.4 Forslag om utredning av realisasjonsbeskatning av arv og gaver

Komiteen viser til at man siden 2014 har hatt regler for skattemessig kontinuitet ved arv- og gaveoverføringer, og at dette prinsippet inngår som en del av det helhetlige skattesystemet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, viser til at en slik utredning som forslagsstillerne foreslår, er svært omfattende.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Solberg fjernet arveavgiften i 2014, og at det i dag ikke er realisasjonsbeskatning av arv og gaver. Det betyr samtidig at det er regler for skattemessig kontinuitet ved arv- og gaveoverføringer, og at eventuell gevinst i sin helhet vil komme til beskatning når eiendelen realiseres av arv- eller gavemottaker. Disse medlemmer mener det er riktig å videreføre dette prinsippet og at skattlegging skjer ved endelig realisasjon.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne peker på at departementet bør vurdere praksisen rundt fremføring av underskudd. I dag er det sånn at dersom et selskap går med underskudd, kan underskuddet fremføres til fradrag i senere års inntekter, helt uten tidsbegrensning. Disse medlemmer viser til at tidligere var adgangen til utsettelse begrenset til 10 år, men at tilgangen ble ubegrenset fra og med 2006. Disse medlemmer peker på at fjerningen av tidsbegrensningene har medført at betydelige underskudd har hopet seg opp, og at summen utgjorde i underkant av 100 mrd. kroner i 2022.

Disse medlemmer viser til at det i dag finnes en mulighet for noen av de aller rikeste til å skyve beskatning ut i evig tid. Disse medlemmer mener at dette

er en urimelig skattefordel, og at skatten i det minste bør gjøres opp når verdiene overføres, enten som arv eller gaver. Disse medlemmer peker på at man ellers risikerer at skatten forblir uoppgjort, og aldri betales, på tvers av flere generasjoner av rike eiere. Disse medlemmer peker på at dette også ble anbefalt av Kvaløy og Møen i Skatteutvalget.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede realisasjonsbeskatning av arv og gaver og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.»

2.5 Forslag om å utrede unntak fra taushetsplikten for skatterådgivning

Komiteen viser til departementets svar der det opplyses at skatterådgiverutvalgets utredning nå følges opp, og at det i den forbindelse blir vurdert om det bør gjøres ytterligere inngrep i taushetsplikten.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti legger til grunn at det må være åpenhet om eierforhold og skatt ved offentlige anskaffelser. Disse medlemmer viser til at det er mulig å stille krav om informasjon dersom dette vurderes som nødvendig og hensiktsmessig og uten at det er regulert i lov. Det finnes også frivillige ordninger, som sentral godkjenning, som kan være egnede verktøy for å kvalifisere leverandører som skal delta i offentlige anbudsprosesser. Disse medlemmer imøteser Anskaffelsesutvalgets vurderinger og anbefalinger og vil gjøre en nærmere vurdering av disse spørsmålene når utvalget har avsluttet sitt arbeid.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener departementet i sin vurdering bør se om det kan gjøres grep for å sikre informasjonstilgang, kontroll og opplysningsplikt i skattesaker. Disse medlemmer peker på at både OECD og FNs FACTI-panel har anbefalt strengere krav til advokaters åpenhet i arbeidet med å bekjempe internasjonal skatteunngåelse.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede et uttrykkelig unntak fra taushetsplikten i skattelovgivningen for skatterådgivning.»

2.6 Krav til åpenhet om eierskap i offentlige anskaffelser

Komiteen støtter forslagsstillerne i at det er behov for å skjerpe kravene til åpenhet om eierskap og skatt i offentlige anskaffelser. Komiteen viser i den forbindelse til svaret fra næringsministeren i brev av 25. april 2024 og det pågående arbeidet med ny lov om offentlige anskaffelser.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta nødvendige grep, inkludert å fremme eventuelle nødvendige lovforslag, for å inkludere faktisk skattebetaling i anskaffelsesregelverket, og sette som forutsetning at for å kunne delta i en anbudsprosess må et selskap rapportere om hvor mye skatt selskapet har betalt de siste årene, og rapportere omsetning, reelle eiere og kostnadsstruktur.»

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å stille krav om eierskapsinformasjon og løpende informasjon ved eierskifte, i konsesjoner og offentlige anskaffelser.»

2.7 Evaluere rentebegrensingsregelen

Komiteen viser til at Skatteutvalget i NOU 2022:20 anbefalte at endringene i rentebegrensingsreglene i 2019 bør evalueres.

Med bakgrunn i at reglene har blitt presisert, justert og endret i flere omganger, senest endringer i skattelovforskriften med virkning fra og med 2024, har komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne, forståelse for at departementet ønsker å vente med en større evaluering til reglene har fått virke noe lenger.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne mener at ettersom det foreligger konkrete bekymringer og påpekninger fra Skatteutvalget kan det være uheldig å avvente evaluering av rentebegrensingsregelen på ubestemt tid. Disse medlemmer viser til at evalueringen eventuelt kan snevres inn noe ved å primært fokusere på å vurdere egenkapitalkrav hos låntaker og om unntaksregelen bør endres eller avvikles. Disse medlemmer mener det er viktig å se på dette fordi en velfungerende rentebegrensingsregel er avgjørende for å motvirke overskuddsflytting.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen evaluere hvordan rentebegrensingsreglene har fungert, i tråd med Skatteutvalgets anbefalinger. Evalueringen skal inkludere skattemyndighetenes erfaringer og administrative kostnader knyttet til å skulle kontrollere unntaksbestemmelsen i praksis.»

2.8 Skatt på utenlandske aksjonærer (kildeskatt)

Komiteen viser til at Skatteetaten som følge av Riksrevisjonens undersøkelse knyttet til utenlandske aksjonærer, jf. Dokument 1 (2022–2023), har økt kontrollinnsatsen for å sikre at utenlandske aksjonærer ikke betaler mindre kildeskatt enn de skal. Komiteen ser i møte treffsikre regelverkstiltak som kan bidra til økt etterlevelse av kildeskattbestemmelsene.

Komiteen viser til at kildeskatt på renter, royalty og leiebetalinger for visse fysiske eiendeler ble innført fra 2021. Kildeskatten gjelder for betalinger fra foretak hjemmehørende i Norge til nærstående foretak hjemmehørende i lavskatteland.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ser at det kan være gode grunner for å utrede om reglenes virkeområde bør utvides til å omfatte mottakerland som ikke er lavskatteland. Flertallet har imidlertid forståelse for at en slik regelendring vil kreve grundigere utredning som ikke kan ferdigstilles innen fremleggelsen av statsbudsjettet i 2025.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forbedre regelverket for å sikre at utenlandske aksjonærer ikke betaler mindre kildeskatt enn de skal.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å utvide kildeskatt på royalties, renter og leiebetalinger, der avgrensningen til nærstående foretak og avgrensningen til lavskatteland oppheves.»

2.9 Skattekonsensjon i FN

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter forslagsstillerne i at Norge bør bruke sine posisjoner til å være en pådriver for arbeidet med globalt viktige skattespørsmål. Flertallet viser videre til at Norge har en lang tradisjon for dette,

og har engasjert seg i internasjonalt skattesamarbeid, særlig innen arbeidet med utveksling av informasjon mellom land og minimumsskatt.

Flertallet viser til svaret fra departementet, der det fremgår at det i FN er satt i gang et arbeid med en rammekonvensjon om skatt med sikte på økt internasjonalt skattesamarbeid, og at Norge deltar aktivt i arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at det den 22. november 2023 ble vedtatt en resolusjon i FN om internasjonalt skattesamarbeid. Disse medlemmer vil understreke at vedtaket var et historisk gjennomslag for det store flertall av land i verden som ønsker å tette skattehull og stanse kapitalflukt. Norge er nå med på å skrive mandatet for arbeidsgruppen som skal ta dette viktige arbeidet videre. Disse medlemmer peker på at regjeringen ved flere anledninger har sagt at Norge skal være en brobygger i arbeidet med FNs skatteposisjon. Disse medlemmer mener dette dessverre ikke reflekteres i Norges nyeste innspill til forhandlingene om mandatet for en skattekonsensjon i FN, som ligger tett opp til OECDs posisjoner i stedet for å være et brobyggerinnspill. Skattesamarbeidet i OECD vil ikke kunne være en erstatning for en skattekonsensjon i FN. Disse medlemmer mener regjeringen i det videre arbeidet må jobbe for både at det kommer på plass en sterk rammekonvensjon på skatt i FN, og at særlig utviklingslands interesser blir anerkjent og hensyntatt.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stå i spissen for en sterk rammekonvensjon på skatt i FN og bruke sin rolle i den pågående arbeidsgruppen for å støtte utviklingslands perspektiver.»

2.10 Fremførbare underskudd

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at norske selskaper siden 2006 har kunnet bruke underskudd et år til å redusere skattepliktige overskudd i senere år uten tidsbegrensning.

Disse medlemmer viser til at Skatteutvalget i NOU 2022:20 pekte på at det i OECD-land er mange land som har ulike begrensninger, enten for hvor mange år underskudd kan fremføres, eller for hvor stor andel av årets skattepliktige overskudd som kan reduseres med fradrag fra tidligere års underskudd.

Disse medlemmer viser til at Skatteutvalget fant at samlede fremførbare underskudd i norske selskaper (ekskludert petroleumforetak) økte fra 500 mrd. kroner i 2012 til 850 mrd. kroner i 2021, og støtter

deres vurdering av at det bør undersøkes om dagens fradagsregler gir opphav til «urimelig store fradrag», og hvorfor det samlede omfanget har økt så kraftig, særlig i årene 2012–2015. Utvalget peker også på flere mulige uheldige konsekvenser av denne økningen, som de mener taler for å begrense verdien av fremførte underskudd eller å begrense muligheten til fremføring:

«Det kan ha visse uheldige konsekvenser at det foreligger store beholdninger av skatteposisjoner som har verdi for skattyterne, som for eksempel fremførbare underskudd. Nye metoder for å utnytte disse, eller fremtidige regelverksendringer som gjør det enklere å realisere verdien av dem, kan gi betydelige og uforutsette provenyvirkninger for staten. Videre kan slike skatteposisjoner føre til at skattytere bruker ressurser på å få utnyttet dem, og skattemyndighetene må bruke ressurser på å kontrollere om utnyttelse av skatteposisjonene er i tråd med gjeldende regler. Jo større adgang reglene gir til å utnytte skatteverdien av underskudd, jo mer kan skattesystemet bli utsatt for misbruk.»

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen, i tråd med Skatteutvalgets anbefaling, utrede årsaken til den store økningen i samlede fremførbare selskapsunderskudd, og vurdere om dagens fradagsregler gir opphav til urimelig store fradrag.»

2.11 Avslutning

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, tilrår at representantforslaget ikke vedtas.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen evaluere hvordan rentebegrensingsreglene har fungert, i tråd med Skatteutvalgets anbefalinger. Evalueringen skal inkludere skattemyndighetenes erfaringer og administrative kostnader knyttet til å skulle kontrollere unntaksbestemmelsen i praksis.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forbedre regelverket for å sikre at utenlandske aksjonærer ikke betaler mindre kildebeskatt enn de skal.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen stå i spissen for en sterk rammekonvensjon på skatt i FN og bruke sin rolle i den

pågående arbeidsgruppen for å støtte utviklingslands perspektiver.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre et regelverk mot uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land (hybride arrangementer), som overskuddsflytting.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen igangsette en ny avgrenset skatteutredning som vurderer konsekvensene av at de multinasjonale teknologiselskapene betaler vesentlig mindre skatt enn norske aktører, som skal gi anbefalinger for nasjonal skattlegging av teknologiselskapene og ytterligere nasjonale tiltak mot overskuddsflytting samt foreslå tiltak for å gi kontrollmyndighetene, forskere og offentligheten tilgang på informasjon om multinasjonale selskaper.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne de private holdingselskapene fra fritaksmetoden for å unngå at de store eierne kan slippe å betale skatt ved å etablere et lite selskap og ta ut utbytte skattefritt. Dette kan blant annet gjøres ved å innføre kriterier for fritaksmetoden, for eksempel slik at holdingselskapet skal identifiseres med sine eiere.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen utrede realisasjonsbeskatning av arv og gaver og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen utrede et uttrykkelig unntak fra taushetsplikten i skattelovgivningen for skatterådgivning.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen ta nødvendige grep, inkludert å fremme eventuelle nødvendige lovforslag, for å inkludere faktisk skattebetaling i anskaffelsesregelverket, og sette som forutsetning at for å kunne delta i en anbudsprosess må et selskap rapportere om hvor mye skatt selskapet har betalt de siste årene, og rapportere omsetning, reelle eiere og kostnadsstruktur.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å stille krav om eierskapsinformasjon og løpen-

de informasjon ved eierskifte, i konsesjoner og offentlige anskaffelser.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om å utvide kildeskatt på royalties, renter og leiebetalinger, der avgrensningen til nærstående foretak og avgrensningen til lavskatteland oppheves.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen, i tråd med Skatteutvalgets anbefaling, utrede årsaken til den store økningen i samlede fremførbare selskapsunderskudd, og vurdere om dagens fradragregler gir opphav til urimelig store fradrag.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:130 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Ingrid Fiskaa om å tette skattehull – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 30. mai 2024

Tuva Moflag

leder

Kjerstin Wøyen Funderud

ordfører

Stortingets finanskomite

Deres ref

Vår ref
24/2110 -

Dato
25.04.2024

Uttalelse om Dokument 8:130 S (2023-2024) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Ingrid Fiskaa om å tette skattehull

Jeg viser til Stortingets brev av 10. april 2024 vedlagt Dokument 8:130 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Ingrid Fiskaa fra SV om å tette skattehull. Representantene fremmer elleve forslag der Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til endringer i skattesystemet for å forhindre skatteflukt og tette hullene for å gjøre det vanskeligere for rike folk å unngå å betale skatten de skal. Forslagene gjengis nedenfor, etterfulgt av mine vurderinger og anbefalinger. Forslag 6 og 7 hører inn under næringsministerens ansvarsområde og er derfor besvart av næringsministeren.

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre et regelverk mot uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land (hybride arrangementer), som overskuddsflytting.

Uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land, er en utfordring for skattesystemene generelt. Internasjonalt samarbeid og globale løsninger er nødvendig for en effektiv og rettferdig løsning av disse utfordringene.

I perioden 2013 til 2015 gjennomførte OECD BEPS-prosjektet (Base Erosion and Profit Shifting) på oppdrag fra G20. Prosjektet førte til enighet om en rekke tiltak mot overskuddsflytting og uthuling av skattegrunnlaget. Tiltakspunkt 2 i BEPS-prosjektet har til hensikt å nøytralisere uheldige virkninger av såkalte hybride arrangement. Hybride arrangement utnytter at land kan klassifisere finansielle instrumenter eller

juridiske enheter forskjellig for skatteformål. Virkningen kan typisk være at skattyter oppnår at inntekter ikke blir skattlagt i noen land, eller at samme kostnad eller tap fradragsføres i flere land. For å motvirke tilpasninger ved bruk av hybride arrangementer, vedtok Stortinget i 2016, i lys av anbefalingene i BEPS-prosjektet, en regel i skatteloven § 2-38 tredje ledd bokstav h. Regelen innebærer at fritaksmetoden ikke gjelder i tilfeller hvor det utdelende selskap har fått fradrag for utdelingen. Det er i de senere år gjennomført flere andre endringer i det norske regelverket for å følge opp anbefalingene fra BEPS-prosjektet, se en oppstilling av disse i NOU 2022: 20 *Et helhetlig skattesystem* punkt 7.4.2.

Det internasjonale arbeidet for bekjempelse av uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land er høyt prioritert av regjeringen. I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil intensivere Norges innsats i det internasjonale arbeidet for rett beskatning av multinasjonale selskaper og gjennomføre nasjonale tiltak for å beskytte skattegrunnlaget bedre, hindre monopoldannelser og sørge for at flernasjonale selskaper betaler riktig skatt til Norge. Innføringen av suppleringskatteloven er et eksempel på et slikt tiltak.

Representantene mener det bør innføres et eget regelverk mot uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land (hybride arrangementer), men har ikke pekt på hva som konkret skal reguleres. Jeg mener uansett at eksemplene over viser at uheldige konsekvenser av hybride arrangementer mv. best motvirkes gjennom internasjonalt samarbeid og globale målrettede løsninger, heller enn et generelt nasjonalt regelverk.

Regjeringen vil følge med på den internasjonale utviklingen og fortsette å bidra i det internasjonale arbeidet for å motvirke uønskede tilpasninger mellom ulike skattesystemer på tvers av land, som overskuddsflytting. Dette er et arbeid som pågår kontinuerlig, og vi vil fortsette å vurdere tiltak som kan styrke regelverket og motvirke overskuddsflytting, se mer om dette nedenfor under forslag 2, 8 og 10.

På dette grunnlaget frarår jeg at forslaget vedtas.

2. Stortinget ber regjeringen igangsette en ny avgrenset skatteutredning som vurderer konsekvensene av at de multinasjonale teknologiselskapene betaler vesentlig mindre skatt enn norske aktører, som skal gi anbefalinger for nasjonal skattlegging av teknologiselskapene og ytterligere nasjonale tiltak mot overskuddsflytting samt foreslå tiltak for å gi kontrollmyndighetene, forskere og offentligheten tilgang på informasjon om multinasjonale selskaper.

En utfordring innenfor selskapsbeskatningen er at multinasjonale konsern kan utnytte forskjeller i nasjonale skattesystemer og det internasjonale skatterammeverket til å flytte overskudd til lavskatteland. Dette er en problemstilling som har stått høyt på

agendaen i internasjonale fora som OECD, Inclusive Framework, Global Forum on Tax Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, G20, FN og IMF m.fl. i mange år. EU har også jobbet mye med disse problemstillingene.

I BEPS-prosjektet ble landene også enige om at de skattemessige utfordringene knyttet til digitalisering av økonomien, at foretak kan betjene et marked uten fysisk tilstedeværelse og at markedets bidrag til inntjening ikke reflekteres i tilstrekkelig grad, krevde ytterligere tiltak samt internasjonalt samarbeid og løsninger. Inclusive Framework (IF) ble opprettet for å bidra til å gjennomføre tiltakene fra BEPS-prosjektet og å arbeide med den såkalte to-pilarløsningen. Denne adresserer utfordringer knyttet til digitalisering av økonomien, ved å sikre markedsstaters beskatningsrett (pilar 1) og motvirke overskuddsflytting (pilar 2). Pilar 2 implementeres i Norge i 2024 og 2025 gjennom suppleringskatteloven, mens det tas sikte på at pilar 1 skal ferdigforhandles i løpet av våren 2024 og åpnes for signering av IFs medlemsland innen juli 2024.

I FN er det satt i gang et arbeid med en rammekonvensjon om skatt med sikte på økt internasjonalt skattesamarbeid. I G20 er også skatt som et virkemiddel til å bekjempe ulikhet og fattigdom kommet høyt på agendaen. Norge deltar aktivt i alle disse internasjonale prosessene på skatteområdet.

Jeg mener det er lite hensiktsmessig å utrede ensidige norske tiltak for å skatlegge teknologiselskaper hardere i Norge. For det første kan ikke utfordringene knyttet til multinasjonale konsern avgrensnes til enkeltbransjer. For det andre løses disse utfordringene best i samarbeid med andre land hvor man finner omforente løsninger som får bred implementering. Vi ser gode resultater av tiltakene som er iverksatt. Det er også grunn til å tro at multinasjonale teknologiselskaper som det vises til i forslaget, ikke lenger kan slippe unna med å betale lite skatt etter at pilar 2 implementeres i en rekke land. Pilar 2 vil trolig være et effektivt mottiltak mot overskuddsflytting og sikre at alle selskaper minimum må betale en selskapskatt på 15 prosent uansett hvor i verden de velger å flytte overskuddene. Finansdepartementet vurderer likevel løpende ytterligere mer generelle tiltak mot overskuddsflytting.

Representantene forslår også at Stortinget ber regjeringen om å foreslå tiltak for å gi kontrollmyndighetene, forskere og offentligheten tilgang på informasjon om multinasjonale selskaper.

Skattemyndighetene mottar informasjon om store multinasjonale selskaper med virksomhet i Norge gjennom land-for-land-rapporteringen etter skatteforvaltningsloven § 8-12, og gjennom utveksling av rapporter med andre lands skattemyndigheter. Formålet med rapporten er at skattemyndighetene kan vurdere om det foreligger risiko for uthuling av skattegrunnlaget eller overskuddsflytting. Rapporten inneholder blant annet opplysninger om konsernets inntekt og skatt aggregert per land konsernet har virksomhet i.

Når det gjelder tilgang til informasjon om multinasjonale selskapers skattebetaling for andre enn skattemyndighetene, arbeider departementet med oppfølging av direktiv (EU) 2021/2101, som er et endringsdirektiv til regnskapsdirektivet (direktiv (EU) 2013/34/EU). Direktivet er antatt å være EØS-relevant, men er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen. Direktivet stiller i grove trekk krav om å offentliggjøre de samme opplysningene om skattebetaling, omsetning og antall ansatte som i dag rapporteres til skattemyndighetene. Opplysningene skal fordeles på skatt betalt i hvert EU-medlemsland og land på EU-rådets liste over ikke-samarbeidende skattejurisdiksjoner. Opplysninger om resten av verden kan gis samlet.

Internasjonalt samarbeid om utveksling av informasjon er den mest effektive måten å utvikle regelverket slik at skattemyndighetene og andre kan få tilgang til nødvendige opplysninger om multinasjonale selskapers virksomhet. Nasjonale tiltak vil være mindre effektive.

På dette grunnlaget frarår jeg at forslagene vedtas.

3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å fjerne de private holdingselskapene fra fritaksmetoden for å unngå at de store eierne kan slippe å betale skatt ved å etablere et lite selskap og ta ut utbytte skattefritt. Dette kan blant annet gjøres ved å innføre kriterier for fritaksmetoden, for eksempel at holdingselskapet skal identifiseres med eier eller aktiv konsernledelse og egne ansatte, adskilt fra eierens interesser.

Etter gjeldende rett er det ingen skatteplikt for personlig aksjonær før selskapsoverskudd deles ut fra selskapssektoren som utbytte eller realiseres som gevinst ved den personlige aksjonærens salg av aksjene (samlet omtalt som «aksjeinntekt»). Før slik utdeling eller realisasjon skjer, står verdien av aksjene ikke til disposisjon for privat forbruk for aksjonæren.

Fritaksmetoden innebærer at selskapsaksjonærer som hovedregel er fritatt for skatt på utbytter og aksjegevinster. Motstykket er at tap ved realisasjon av aksjer som hovedregel ikke er fradragberettiget. Formålet med fritaksmetoden er å unngå kjedebeskatning, dvs. at selskapsoverskudd beskattes flere ganger innad i selskapssektoren. Kjedebeskatning bør unngås fordi det kan føre til innlåsing av kapital i enkeltelskaper og svekke kapitalmobiliteten og produktiviteten i næringslivet.

I den offentlige debatten i de senere år har fritaksmetoden og dens funksjon i skattesystemet blitt diskutert. En sentral problemstilling har vært om aksjonærer som eier aksjer *indirekte* gjennom såkalte private holdingselskap, nyter godt av en urimelig skattemessig fordel. Disse aksjonærene kan velge å reinvestere eller spare overskudd uten å betale skatt på aksjeinntekter, så lenge overskuddet holdes tilbake i selskapssektoren. Skatteutvalget har drøftet spørsmålet om beskatning av «latent

aksjeinntekt» i NOU 2022: 20 punkt 8.5.6 flg. I utredningen punkt 8.6.1 fremgår det at utvalget mener at problemstillingen favner videre enn fritaksmetoden, fordi også aksjonærer som eier aksjer *direkte* i selskaper, kan ha mulighet til å skyve beskatningen ut i tid.

I utredningen punkt 8.5.7 fremholder Skatteutvalget at forhold som skaper utilsiktede fordeler ved å utsette skatt på aksjeinntekter, bør løses gjennom tiltak som mest mulig direkte motvirker de identifiserte forholdene. Som regelverkstiltak har utvalget blant annet pekt på behovet for innstramminger i reglene om utflyttingsskatt for personer og reglene for privat konsum i selskap.

Utvalget har i punkt 8.5.7.3 under overskriften «Eierskatt for holdingselskap» også kort drøftet et forslag fra Tax Justice Network Norway om at inntekter i personlig eide holdingselskap skal behandles som om inntekten tilfalt aksjonæren personlig. Avhengig av den nærmere utformingen vil et slikt forslag i praksis innebære at de private holdingselskapene unntas fra fritaksmetoden.

Utvalget uttaler at det er vanskelig å se gode grunner for at et overskudd som er betalt ut som et utbytte til et holdingselskap, er viktigere eller riktigere å beskatte på eierens hånd enn et overskudd som reinvesteres i selskapet der det oppstår. Videre peker utvalget på at forslaget byr på utfordringer knyttet til å avgrense holdingselskap mot andre selskap og å avgrense «holdingselskapsvirksomheten» i holdingselskap mot annen virksomhet i selskapet. Utvalget mener også at det ikke er åpenbart hvordan en slik regel skal virke der det investeres gjennom flere lag med holdingselskap, og illustrerer med et eksempel at det kan bli krevende og komplisert å finne en hensiktsmessig utforming av et slikt forslag.

På dette grunnlaget frarår jeg at forslaget vedtas.

4. Stortinget ber regjeringen utrede realisasjonsbeskatning av arv og gaver og komme tilbake til Stortinget med forslag om dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2025.

Arv og gaver regnes ikke som skattepliktig inntekt for mottaker, og overføring av formuesobjekter ved gaveoverføring regnes ikke som realisasjon. Siden 2014 gjelder imidlertid en hovedregel om skattemessig kontinuitet ved arve- og gaveoverføringer. Skattemessig kontinuitet innebærer at mottaker overtar giver/arvelaters skatteposisjoner, det vil blant annet si at mottaker trer inn i de inngangsverdier og avskrivningsgrunnlag som gjaldt for giver/arvelater. Verdistigning opparbeidet i giver/arvelaters eiertid vil altså inngå i gevinst som skattlegges når gavemottaker/arving selger eiendelen. For arv/gave bestående i aksjer ble et slikt kontinuitetsprinsipp innført allerede i 2005.

Det gjelder et unntak fra kontinuitetsprinsippet ved arv/gave i form av blant annet bolig og fritidsbolig. Forutsetningen er at giver/arvelater kunne ha solgt boligen skattefritt på gave-/dødstidspunktet som følge av særreglene om skattefritak ved salg av egen bolig/fritidsbolig (med nærmere bestemte krav til bo- og eiertid). I slike tilfeller skal inngangsverdien oppjusteres til omsetningsverdien på arve/gavetidspunktet.

Skatteutvalget foreslo å innføre en ny arveskatt, og samtidig beholde kontinuitet som hovedprinsipp ved arv og gave. Ved innføring av ny arveskatt mente utvalget imidlertid at det burde gis fradrag for latent skatt ved arveskattsberegningen, eventuelt at inngangsverdien ved gevinstberegningen skulle oppreguleres med betalt arveskatt, se NOU 2022: 20 punkt 10.3.8.3.

Prinsippet om skattemessig kontinuitet innebærer at verdistigningen kommer til beskatning når eiendelen realiseres. Innføring av en generell beskatning på verdistigning av formuesgjenstander før realisasjon, allerede ved tidspunktet for mottak av gaven/arven, vil kunne by på flere utfordringer. Blant annet vil en slik endring by på betydelige administrative utfordringer ved å fastsette den beregnede gevinsten som skal komme til beskatning på arv- eller gavetidspunktet. I tillegg vil det kunne medføre likviditetsutfordringer for mottaker. Avskrivningsgrunnlag og skjermingsfradrag vil og kunne bli høyere, og redusere inntekts- og utbytteskatt. Skatteutvalget påpekte at eventuell «realisasjonsbeskatning av aksjer ved arv og gave bør medføre oppjustering av mottakers inngangsverdier og skjermingsgrunnlag, og vil dessuten føre til lavere formuesskatt ettersom latent skatt inngår i formuesskattegrunnlaget. Dette vil innebære at realisasjonsbeskatning ved arv og gave over tid ikke vil gi noen vesentlig økning i nivået på eierbeskatningen», se NOU 2022: 20 side 2010. Det vil også være krevende å verdsette og kontrollere verdien på eiendeler som faktisk ikke omsettes.

Under enhver omstendighet vil innføring av beskatning av verdistigning på arv og gave innebære store endringer i gjeldende regelverk, og en forsvarlig utredning av forslaget vil ikke være mulig å gjennomføre innen statsbudsjettet for 2025.

På dette grunnlaget frarår jeg at forslaget vedtas.

5. Stortinget ber regjeringen utrede et uttrykkelig unntak fra taushetsplikten i skattelovgivningen for skatterådgivning og legge frem et forslag om dette i løpet av 2024.

Advokaters taushetsplikt er streng. Den går foran opplysningsplikt til myndighetene med mindre annet er bestemt i loven.

I skatteforvaltningsloven er det gitt et uttrykkelig unntak fra advokaters taushetsplikt i § 10-2. Skattemyndighetene kan kreve at advokater, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, legger frem opplysninger om pengeoverføringer, innskudd og gjeld på deres konti tilhørende skattepliktig, herunder hvem som er parter i overføringene.

Unntaket fra advokaters taushetsplikt sikrer at skattemyndighetene kan be om opplysninger fra en advokat i saker om kontroll av en skattepliktig. Opplysningsplikten gjelder faktiske opplysninger, ikke de juridiske rådene som advokaten har gitt til klienten.

Skatterådgiverutvalget utredet hvorvidt det er behov for å gjøre ytterligere inngrep i advokaters taushetsplikt i NOU 2019: 15 *Skatterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt*. Utvalget var delt når det kom til dette spørsmålet. Deler av utvalget foreslo at departementet burde vurdere om det kan være hensiktsmessig å innta en opplysningsplikt for advokater om gjennomføring av transaksjoner i skatteforvaltningsloven.

Advokaters taushetsplikt sikrer at borgerne kan få søke rettsråd i fortrolighet. Dette er en sentral rettssikkerhetsgaranti. Avveiningen av hensynet bak advokaters taushetsplikt holdt opp mot andre viktige hensyn, slik som bekjempelse av skatteunndragelse og aggressiv skatteplanlegging, er krevende. Departementet følger nå opp skatterådgiverutvalgets utredning, og vil i den forbindelse vurdere om det bør gjøres ytterligere inngrep i taushetsplikten. Det er derfor ikke behov for å be regjeringen utrede dette. Jeg anbefaler derfor at forslaget ikke vedtas.

6. Stortinget ber regjeringen ta nødvendige grep, inkludert å fremme eventuelle nødvendige lovforslag, for å inkludere faktisk skattebetaling i anskaffelsesregelverket, og sette som forutsetning at for å kunne delta i en anbudsprosess må et selskap rapportere om hvor mye skatt selskapet har betalt de siste årene, og rapportere omsetning, reelle eiere og kostnadsstruktur.

7. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag for å stille krav om eierskapsinformasjon og løpende informasjon ved eierskifte, i konsesjoner og offentlige anskaffelser.

Forslag 6 og 7 er besvart samlet av næringsministeren:

«Nærings- og fiskeridepartementet har nedsatt et utvalg som ser på dagens anskaffelsesregelverk. Anskaffelsesutvalgets delutredning I ble lagt frem i november 2023, og omhandler blant annet forholdet til skatt i offentlige anskaffelser. Offentlig eierskap behandles i delutredning II, som legges frem i mai 2024. I lys av dette arbeidet vil regjeringen vurdere om en proposisjon med forslag til ny lov om offentlige anskaffelser skal legges frem for Stortinget.

I dag oppstiller anskaffelsesforskriften § 7-2 krav om levering av skatteattest ved inngåelse av kontrakt om offentlige anskaffelser. Oppdragsgiver skal be den leverandøren som vinner konkurransen, om å levere skatteattest for merverdiavgift og

skatteattest for skatt for anskaffelser som overstiger 500 000 kroner ekskl. mva., jf. § 7-2 første ledd. Skatteattesten dokumenterer om virksomheten skylder skatt eller merverdiavgift. Dette kravet gjelder for alle norske leverandører, og innebærer at oppdragsgiver kan kontrollere at leverandøren overholder skatteregelveket. Skatteattesten skal ikke være eldre enn seks måneder for å gi oppdragsgiver oppdatert informasjon.

Videre stilles det egne krav når oppdragsgiver inngår bygge- og anleggskontrakter med en leverandør. Leverandøren skal kreve skatteattest fra alle underleverandører den inngår kontrakter med, som er i tilknytning til bygge- og anleggsoppdraget, jf. anskaffelsesforskriften § 7-2 tredje ledd. Dette gjelder de kontraktene som overstiger 500 000 kroner ekskl. mva. Hvis oppdragsgiver ikke får skatteattester fra leverandørens underleverandører som skal brukes på kontrakten, kan oppdragsgiver kreve at leverandøren erstatter denne underleverandøren med en annen underleverandør som kan levere skatteattest. Oppdragsgiver kan også kreve at leverandøren erstatter underleverandører som ikke har oppfylt sine forpliktelser til å betale skatter og avgifter.

Anskaffelsesutvalget tok for seg reglene om skatteattest i delutredning I. Utvalget foreslår å videreføre kravet til skatteattest. Delutredningen har vært på høring, og det har kommet flere høringsinnspill til utvalgets forslag. Departementet vil vurdere utvalgets forslag og høringsinnspillene nærmere i forbindelse med ev. lovarbeid.

For eierskapsforhold i offentlige anskaffelser er det i dag ingen egen regel om rapportering om eierskap hos leverandører. Anskaffelsesutvalget vil i sin delutredning II se på eierskapsforhold i offentlige anskaffelser. Departementet vil jobbe videre med deres innspill om saken, i tillegg til eventuelle høringsinnspill, i arbeidet med en ev. ny anskaffelseslov.

På dette grunnlaget frarår jeg at forslag 6 og 7 vedtas.»

8. Stortinget ber regjeringen evaluere hvordan rentebegrensningsreglene har fungert, i tråd med skatteutvalgets anbefalinger. Evalueringen skal inkludere skattemyndighetenes erfaringer og administrative kostnader knyttet til å skulle kontrollere unntaksbestemmelsen i praksis.

Internasjonale virksomheter har insentiver til å plassere mye gjeld, og dermed rentekostnader, i selskap som hører hjemme i land med relativt høy skattesats, slik som for eksempel Norge. Motsvarende fordringer og renteinntekter kan kanaliseres til konsernselskap hjemmehørende i land med lavere eller ingen skattlegging. For å motvirke slik overskuddsflytting innførte Norge i 2014 en rentebegrensningsregel. Den begrenset fradrag for renter over en bestemt fradragssamme. Regelen omfattet ved innføringen bare rentekostnader til nærstående långiver (interne renter).

Overskuddsflytting kan imidlertid også skje gjennom lån fra uavhengig part. Et flernasjonalt konsern kan innrette seg slik at konsernselskapene i land med relativt høy skattesats finansieres med bare ekstern gjeld, mens selskapene i land med lavere skattesats finansieres med tilsvarende lite gjeld, uten at den samlede gjeldsbelastningen i konsernet øker. Rentebegrensningsregelen ble derfor betydelig endret i 2019 ved å innføre en avskjæringsregel også for rentekostnader på lån til uavhengig part (eksterne renter) for selskap mv. som er i konsern. For å skjerme ordinære låneforhold ble det samtidig innført en unntaksregel som innebærer at skattyter unngår rentebegrensning dersom egenkapitalandelen i selskapet eller i den norske delen av konsernet er lik eller høyere enn egenkapitalandelen i konsernet globalt. Endringene var blant annet i tråd med OECDs BEPS-anbefalinger.

I NOU 2022: 20 anbefalte Skatteutvalget at endringene fra 2019 bør evalueres. Det gjelder særlig spørsmålet om unntaksregelen bør endres eller avvikles, se punkt 7.4.4.5. Utvalget viser til at rentebegrensningsreglene er kompliserte og skaper høye administrative kostnader for skattyterne og skattemyndighetene. Her peker utvalget særlig på at unntaksregelen inneholder et stort antall bestemmelser og stiller særlige dokumentasjonskrav til skattyter. På den andre siden vil unntaket for noen selskaper kunne være forholdsvis enkelt å benytte. Det er derfor ikke entydig hvorvidt avviklingen av unntaksregelen samlet sett vil innebære en forenkling.

Det er begrenset med ressurser i forvaltningen til å gjennomføre større evalueringer og utredninger. Offentlige tiltak av en viss størrelse, inkludert tiltak på skatteområdet, bør evalueres på egnet måte og på egnet tidspunkt. Dette er noe departementet vurderer løpende.

Jeg vil peke på at rentebegrensningsreglene har blitt presisert, justert og endret i flere omganger siden de ble innført, blant annet basert på erfaringene med regelverket og med sikte på å motvirke tilpasninger. Det vises senest til endringer innført i skattelovforskriften med virkning fra og med 2024, og til høringsforslag av 12. april 2023. I sistnevnte foreslo departementet å inkludere finansielle leieavtaler i reglene. Arbeidet med å evaluere og forbedre rentebegrensningsreglene pågår følgelig kontinuerlig. Jeg mener at en større evaluering, som også foreslått av Skatteutvalget, først kan bli formålstjenlig på sikt, og etter hvert som reglene har fått virke noe lenger. Departementet vil fortsette å følge utviklingen tett og fortløpende vurdere behovet for en mer grundig evaluering.

På dette grunnlaget frarår jeg at forslaget vedtas.

9. Stortinget ber regjeringen i løpet av 2024 fremme forslag om å forbedre regelverket for å sikre at utenlandske aksjonærer ikke betaler mindre kildeskatt enn de skal.

Som følge av Riksrevisjonens undersøkelse knyttet til kildeskatt på utbytte til utenlandske aksjonærer, jf. Dokument 1 (2022–2023), har Skatteetaten igangsatt flere tiltak på området. Det er økt kontrollinnsats rettet mot parkering av aksjer, gjennomstrømming, forvaltere av NOM-konto i VPS og trekkpliktig selskap utenfor VPS. I tillegg til å redusere risikoene gir dette økt innsikt i omfanget av feil kildeskatt. Det er også gjennomført flere veiledningstiltak med sikte på å forbedre prosessene knyttet til kildeskatt på utbytte til utenlandske aksjonærer og for å forhindre at skattepliktige urettmessig får fritak eller redusert kildeskatt på utbytte. I denne sammenhengen er det identifisert flere regelverkstiltak som er under vurdering i Skatteetaten. Kildeskatt på utbytte er et komplekst område, med flere aktører som må hensyntas, i tillegg til utviklingen internasjonalt. Det er derfor utfordrende og tar tid å få utarbeidet gode regelverkstiltak. Eventuelle forslag om lovendringer knyttet til kildeskatt skal også vurderes i departementet, før de kan fremmes for Stortinget. Det vil derfor være uheldig med en frist for dette arbeidet som gjør at eventuelle forslag ikke blir tilstrekkelig utredet.

På dette grunnlaget frarår jeg at forslaget vedtas.

10. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 legge frem forslag om å utvide kildeskatt på royalties, renter og leiebetalinger. Både avgrensningen til nærstående foretak og avgrensningen til lavskatteland må oppheves.

Kildeskatt på renter, royalty og leiebetalinger for visse fysiske eiendeler ble innført fra 2021. Kildeskatten gjelder for betalinger fra foretak hjemmehørende i Norge til nærstående foretak hjemmehørende i lavskatteland.

Det viktigste hensynet bak reglene er å motvirke overskuddsflytting fra Norge gjennom kunstig høye rente- og royaltybetalinger til nærstående foretak i lavskatteland. Reglene skal også motvirke lav beskatning hos mottakerselskapet, samt at Norge brukes som gjennomstrømningsland for slike betalinger, jf. Prop. 1 LS (2020-2021) kapittel 6.

Skatteutvalget vurderte om virkeområdet for reglene burde utvides for i større grad å oppnå formålet om å motvirke overskuddsflytting, se NOU 2022:20 punkt 7.4.4.2. Utvalget kom til at innføringen av kildeskatt på renter og royalty mv. var et velegnet tiltak for å motvirke overskuddsflytting fra Norge, men at begrensningen til betalinger til lavskatteland burde oppheves. I tillegg mente utvalget at kildeskattens virkeområde innenfor EØS samtidig burde vurderes utvidet. Utvalget viste blant annet til at det kan være insentiver til overskuddsflytting også hvor betalingsmottaker ikke er hjemmehørende i et lavskatteland, og at dagens avgrensning til betalinger til

lavskatteland gir kildeskattene et svært begrenset virkeområde. Utvalget mente imidlertid at hensynet til å motvirke overskuddsflytting fortsatt burde være den bærende begrunnelsen for kildeskattene på renter og royalty mv., og anbefalte at reglene derfor fortsatt begrenses til betalinger mellom nærstående.

Jeg støtter Skatteutvalgets vurderinger om at hensynet til å motvirke overskuddsflytting tilsier at kildeskattene på renter og royalty mv. fremdeles avgrenses til betalinger mellom nærstående foretak. Jeg er videre enig i at det kan være gode grunner for å utrede om reglens virkeområde bør utvides til å omfatte mottakerland som ikke er lavskatteland. En slik regelendring vil imidlertid kreve grundigere utredninger som ikke kan ferdigstilles innen fremleggelsen av statsbudsjettet for 2025.

På dette grunnlaget frarår jeg at forslaget vedtas.

11. Stortinget ber regjeringen stå i spissen for en sterk rammekonvensjon på skatt i FN og bruke sin rolle i den pågående arbeidsgruppen for å støtte utviklingslands perspektiver.

Skatt er en viktig faktor for å sikre økt nasjonal ressursmobilisering i tråd med målet om å finansiere utvikling. Norge jobber langs flere spor for å understøtte dette. Norge er største giver innen skatterelatert utviklingsbistand. Norge gir betydelig støtte til FNs skatteekspertkomite, som er en sentral partner i arbeidet for å utvikle normer og standarder som er særlig tilpasset utviklingslands behov.

Norge er også en av de største bidragsyterne til OECDs arbeid for kapasitetsbygging, blant annet i skatteadministrasjoner i utviklingsland.

Norge har lang tradisjon for å engasjere seg i internasjonalt skattesamarbeid både i bilaterale og multilaterale prosesser. Dette har gitt svært gode resultater. Internasjonalt skattesamarbeid styrker handel og investeringer, og dette er helt nødvendig for å sikre nasjonal ressursmobilisering gjennom skattlegging. Internasjonalt skattesamarbeid er også avgjørende for å motvirke skatteomgåelse og skatteunndragelse. Særlig viktig er arbeidet med informasjonsutveksling mellom skattemyndighetene og enigheten om en global minimumsskatt i pilar 2.

Norge er opptatt av å bygge broer mellom det globale sør og nord i globale skattespørsmål, og jobber aktivt for å sikre konsensus i de pågående forhandlingene om et mandat for rammekonvensjonen om skatt i FN. Bred enighet om tiltak for å styrke det internasjonale skattesamarbeidet er nødvendig for å sikre en effektiv gjennomføring av tiltakene. Norge deltar i styringsorganet i Ad-hoc-komiteen som forhandler om dette.

Vårt mål er at en rammekonvensjon om skatt i FN skal bidra til å forsterke det gode internasjonale skattesamarbeidet som er etablert og på denne måten også understøtte

den nasjonale ressursmobiliseringen, som vil være av stor betydning for utviklingsland. En viktig prioritering for Norge i arbeidet er i tillegg å sikre tettere og mer effektiv koordinering mellom FN og OECD på skatteområdet, der hver organisasjon bidrar med sin erfaring og kompetanse og gjensidig forsterker hverandres innsatser.

Forslaget må anses som oppfylt, og vedtaket frarådes.

Med hilsen

Trygve Slagsvold Vedum